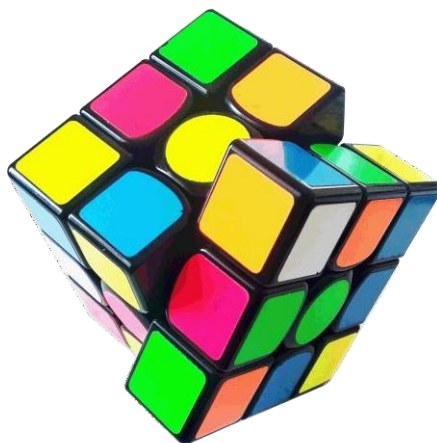

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ

*Πρόγραμμα Καλλιέργειας Δεξιοτήτων
Πράξη: «Επιμόρφωση των εκπαιδευτικών στις δεξιότητες
μέσω εργαστηρίων» (MIS 5092064)*

ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ 2014-2020» που συγχρηματοδοτείται από την Ελλάδα και
την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο)

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΖΩ ΚΑΛΥΤΕΡΑ – ΕΥ ΖΗΝ

1. ΥΓΕΙΑ: Ευαισθητοποίηση σε θέματα αναπηρίας και ευαλωτότητας

Είμαι εγώ!
Είμαι μοναδικός !!

6ο Νηπιαγωγείο
Αγίου Νικολάου

Φιλοσοφία –Σκοπιμότητα προγράμματος

Η προσχολική ηλικία ασκεί βασική επιρροή στη διαμόρφωση της προσωπικότητας του ατόμου με τα ερεθίσματα και την εκπαίδευση που θα δοθούν σε αυτή την χρονική περίοδο. Η σχολική ζωή, προσφέρει καθημερινά ευκαιρίες για πολύπλευρες εμπειρίες που μεταβιβάζουν στο παιδί συναισθήματα αυτοεκτίμησης, αυτοεπιβεβαίωσης, εξωτερίκευσης συναισθημάτων και δεξιότητες, οι οποίες μπορούν να αποκτηθούν μέσω της ενεργούς συμμετοχής του, στη διαδικασία της μάθησης, με τη διαμόρφωση ενός περιβάλλοντος το οποίο δημιουργεί κίνητρα για ανακάλυψη, πειραματισμό, συνεργασία, επικοινωνία και αλληλεπίδραση (Χριστοδούλου- Γκλιάου, 2007). Η ανάπτυξη των κοινωνικών δεξιοτήτων βοηθάει το παιδί στην ομαλή προσαρμογή του στην ομαδική ζωή της τάξης και την ανάπτυξη διαπροσωπικών σχέσεων με τους γύρω του.

Η σχολική τάξη αποτελεί ένα κοινωνικό σύστημα όπου οι συμπεριφορές των μελών της βρίσκονται σε άμεση αλληλεπίδραση. Τα αποτελέσματα αυτής της αλληλεπίδρασης, αποτυπώνονται στη διαμόρφωση του κλίματος της τάξης και καθορίζουν την ποιότητα των σχέσεων και των αισθημάτων των μελών της. Στο σχολείο το παιδί γίνεται μέλος μιας ομάδας. Η επιτυχία ή όχι κάθε διδακτικής ή μαθησιακής συνδιαλλαγής καθορίζεται σε μεγάλο βαθμό από την ποιότητα της διαπροσωπικής σχέσης που υπάρχει μεταξύ του/της εκπαιδευτικού και μαθητή/ριας. Η μεγαλύτερη ευθύνη για τη διαμόρφωση αυτής της σχέσης ανήκει στον/στην εκπαιδευτικό, ο/η οποίος/α είναι ενήλικας και επαγγελματίας παιδαγωγός, η συμπεριφορά και οι στάσεις του/της οποίου/ας επηρεάζουν την συμπεριφορά και τα συναισθήματα των μαθητών/ριών του (Μπαραλός & Φωτοπούλου, 2010). Η μαθητική τάξη θα πρέπει να λειτουργεί ως κοινότητα όπου η συμμετοχή είναι δικαίωμα όλων και η ελευθερία σκέψης και έκφρασης αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι της.

Η διαφορετικότητα και οι ιδιαιτερότητες του καθενός πλουτίζουν την σχολική ζωή, αλλά συγχρόνως δημιουργούν και δυσκολίες, αφού τα παιδιά αδυνατούν πολλές φορές να κατανοήσουν τις ανάγκες και τα συναισθήματα των άλλων (Σακελλαρίου, 2002). Τα παιδιά χρειάζεται να αντιληφθούν ότι έχουν αξία και αξίζουν τον σεβασμό των άλλων ώστε και αυτά να αποδώσουν αξία στους άλλους. Το σχολείο, μπορεί να αναπτύξει στάσεις αποδοχής και σεβασμού στο διαφορετικό και να ενισχύσει την ενσυναίσθηση της σχολικής κοινότητας, περιορίζοντας έτσι τη περιθωριοποίηση παιδιών/ατόμων με διαφορετικές ικανότητες και να ενδυναμώσει την κοινωνική συνοχή. Η ευαισθητοποίηση των παιδιών σε θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων εντάσσεται στους βασικούς στόχους και στις γενικές αρχές και επιδιώξεις της ελληνικής εκπαίδευσης (ΦΕΚ 303Β/13-03-2003).

Στην Ελλάδα, προβλέπεται η συνεκπαίδευση στο γενικό σχολείο για όλους τους/τις μαθητές/ριες με ήπιες μαθησιακές δυσκολίες, με παράλληλη στήριξη από ειδικό εκπαιδευτικό (ΦΕΚ 199 Α/2-10-2008). Όσο αφορά τους/τις μαθητές/ριες που

δεν αυτοεξυπηρετούνται, δίνεται η δυνατότητα φοίτησης σε σχολεία της γενικής εκπαίδευσης με παρουσία ειδικού βοηθητικού προσωπικού. Όλα τα παιδιά με αναπηρία μπορούν να έχουν μια θετική εμπειρία από το σχολείο και την ευκαιρία να εξασκήσουν νέες δεξιότητες, αν υπάρξει σωστός σχεδιασμός. Η έγκαιρη συμπερίληψη των παιδιών με αναπηρίες στο σχολικό περιβάλλον έχει διαπιστωθεί ότι έχει μεγάλη ωφέλεια στην ανάπτυξή τους και την αυτοσυντήρησή τους. Τα βοηθά να χτίσουν μια φυσική υποστήριξη που θα αποδειχθεί κρίσιμη στην μετέπειτα κοινωνική ζωή τους.

Στόχος του συγκεκριμένου προγράμματος είναι να συνειδητοποιήσουν τόσο οι μαθητές/ριες όσο και οι γονείς τους και γενικότερα η τοπική κοινότητα πως η αξία όλων μας δεν σχετίζεται με την κατάσταση της υγείας ή με οποιοδήποτε γενετικό ή άλλο προσωπικό χαρακτηριστικό μας (UNESCO, 2009). Το σχολείο προϋποθέτει την ενσωμάτωση όλων, χωρίς αποκλεισμούς, μέσω της αποδοχής της διαφορετικότητας, της κατανόησης των ιδιαιτεροτήτων κάθε μαθητή/ριας, που μπορεί να αφορούν την σωματική, γνωστική, πολιτισμική, κοινωνική και συναισθηματική του/της ανάπτυξη. Αποσκοπούμε μέσα από το παρόν σχέδιο να ενθαρρύνουμε την ανάπτυξη και την κατάκτηση των δεξιοτήτων της ενσυναίσθησης και της αποδοχής του διαφορετικού. Κάθε άτομο είναι μοναδικό και δεν μπορεί να αντικατασταθεί ή να αντιγραφεί με κανένα άλλο. Όλα τα άτομα έχουν το δικαίωμα σεβασμού και η διαφορετικότητα δεν αποτελεί εμπόδιο, αλλά δύναμη. Μέσα από την αλληλεπίδραση και τη συλλογική δράση της σχολικής τάξης πρέπει να περάσουμε στα παιδιά το μήνυμα, ότι όλοι έχουμε στοιχεία που μας διαφοροποιούν, αλλά και στοιχεία που μας κάνουν ίσους και όχι ίδιους.

Από τη μικρή τους ηλικία τα άτομα θα πρέπει να εξοικειώνονται με το διαφορετικό, αλληλοεπιδρώντας με διαφορετικές ομάδες και πρόσωπα. Με αυτό τον τρόπο μειώνονται οι διακρίσεις, οι προκαταλήψεις και τα στερεότυπα. Περιορίζεται έτσι, η σχολική και η κοινωνική περιθωριοποίησή ατόμων διαφορετικών ικανοτήτων, ενώ καλλιεργείται η συνεργασιμότητα, η προαγωγή της αλληλεγγύης και του αλληλοσεβασμού με την παροχή ίσων ευκαιριών σε όλους (Χριστοφοράκη, 2008). Ο /η εκπαιδευτικός θα πρέπει να αναγνωρίζει και να ενισχύει σε κάθε παιδί την ατομικότητά του αναθέτοντας ευθύνες, αρμοδιότητες και καθήκοντα αλλά συνάμα να κινητοποιεί την δημιουργία μαθητικών μικροομάδων για τη διεξαγωγή των μαθησιακών δραστηριοτήτων μέσα στο πλαίσιο συνεργατικών σχέσεων (Ματσαγγούρας, 2000).

Το σχολείο θεωρούμενο ως μια μορφή της κοινωνίας, παρέχει στα παιδιά βιωματική μάθηση μέσα από την διαμόρφωση ενός περιβάλλοντος πλούσιου σε ερεθίσματα και εμπειρίες προωθώντας την ευαισθητοποίησή τους σε κοινωνικά θέματα όπως είναι η αποδοχή της ετερότητας. Δημιουργούμε το γόνιμο έδαφος για την καλλιέργεια κοινωνικών δεξιοτήτων των μαθητών/ριών και κυρίως για την ανάπτυξη της ενσυναίσθησης, βασικής δεξιότητας συνύπαρξης και επιτυχίας στη ζωή (Gollemann, et al, 2002). Η εκπαίδευση της ενσυναίσθησης και της αποδοχής του

διαφορετικού χρειάζεται να γίνει στάση ζωής και πρέπει να προστατεύεται από κάθε πιθανή βλάβη. Η διαφορετικότητα είναι αυτή που κάνει κάθε άνθρωπο μοναδικό, και τον ξεχωρίζει από το σύνολο. Ο Αυστριακός ψυχίατρος Φρόιντ έχει επισημάνει: *ο άνθρωπος δε θα πρέπει να παλεύει να εξαφανίσει τα σύνδρομά του, αλλά να συντονιστεί με αυτά, γιατί είναι αυτά που κατευθύνουν την επαφή του με τον κόσμο.*

Πληροφορίες υλοποίησης: προαπαιτούμενες γνώσεις, προετοιμασία υλικού

Το σχέδιο της εκπαιδευτικής δράσης που προτείνεται, έχει σχέση με τις εμπειρίες των παιδιών και προ απαιτείται να συνεργάζονται μεταξύ τους. Πρέπει η τάξη να έχει μάθει να λειτουργεί συνεργατικά ώστε όλοι οι μαθητές και οι μαθήτριες να μπορούν να εκφράσουν ελεύθερα την άποψή τους. Χρειάζεται να έχει προηγηθεί οργάνωση της βιωματικής εμπειρίας των μαθητών/τριών και η τάξη του σχολείου να λειτουργεί ως κοινότητα. Ο/η εκπαιδευτικός προσαρμόζει το σχέδιο δράσης του, σύμφωνα με την ανταπόκριση της ομάδας διαθέτοντας την ευελιξία να οδηγηθεί σε άλλα μονοπάτια μάθησης από αυτά που είχε ο/η ίδιος/α αρχικά προγραμματίσει. Χρειάζεται ο/η εκπαιδευτικός να διερευνήσει το πεδίο της υπάρχουσας γνώσης των μαθητών/ριών του μέσα από ερωτήσεις και ασκήσεις ελέγχου, για να εμπλέξει το παιδί ενεργά στη μαθησιακή διαδικασία. Δεν απαιτείται εξειδικευμένο υλικό ξεκινώντας το σχέδιο. Η ομάδα της τάξης κατευθύνει την πορεία του. Η ενημέρωση των γονέων και για το σχεδιασμό των δράσεων κρίνεται απαραίτητη.

Περιγραφή επτά Εργαστηρίων: Στοχοθεσία των εργαστηρίων, προτεινόμενες δράσεις και υλικό αφόρμησης, επέκτασης, γενίκευσης.

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ			
ΣΧΟΛΕΙΟ	6 ^ο Νηπιαγωγείο Αγίου Νικολάου	ΔΥΟ ΤΜΗΜΑΤΑ	ΣΧΟΛ. ΕΤΟΣ: 2024-25
Θεματική	1. Ζω καλύτερα – Ευ Ζην	Υποθεματική	
ΒΑΘΜΙΔΑ/ΤΑΞΕΙΣ (που προτείνονται)	ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ		
Τίτλος	.Είμαι εγω! Είμαι μοναδικός!		
Δεξιότητες στόχευσης του εργαστηρίου	Δεξιότητες του νου. Ευαισθητοποίηση σε θέματα αναπηρίας.		
Σύνδεση με τη Βασική Θεματική	ΑΝΘΡΩΠΟΓΕΝΕΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΑΛΛΗΛΕΠΙΔΡΑΣΗ		

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα	Εργαστήριο/ τίτλος	Δραστηριότητες – (ενδεικτικές)
*Να αναπτύξουν ικανότητες αυτογνωσίας και δεξιότητες ενσυναίσθησης. *Να συνειδητοποιήσουν την διαφορετικότητά τους, να μάθουν να σέβονται και να αποδέχονται την ιδιαιτερότητα του άλλου. *Να μπορούν να εκφράζονται χρησιμοποιώντας τον προφορικό λόγο.	«Είμαι εγώ! Είμαι μοναδικός!» 	* Μέσα από την συζήτηση με την ολομέλεια της τάξης και την ενεργή συμμετοχή όλων, ανιχνεύουμε τις απόψεις και τις πρότερες εμπειρίες των μαθητών/ριών για την διαφορετικότητα. Ο ρόλος μας είναι ενθαρρυντικός και συντονιστικός, προσπαθώντας μέσα από ερωτήσεις που κάνουμε στα παιδιά να προκύψουν απορίες που όμως δεν θα δώσουμε την απάντηση αλλά θα τα ωθήσουμε να σκεφτούν. Προσφέρουμε τα κατάλληλα ερεθίσματα που υποβοηθούν στην διατύπωση των ερωτημάτων τους και στην εξωτερίκευση της σκέψης τους. -Παροτρύνουμε το καθένα χωριστά να μιλήσει για τον εαυτό του και να τον περιγράψει. Ξεκινάμε πρώτα εμείς δίνοντας το παράδειγμα του εαυτού μας. Αναφερόμαστε στα εξωτερικά μας χαρακτηριστικά και στα εσωτερικά μας. Τα εσωτερικά χαρακτηριστικά τα έχουμε «μέσα» μας και δεν είναι ορατά όταν μάς κοιτάνε. -Παρατηρούμε τον εαυτό μας και τους άλλους. Διαπιστώνουμε ότι κανένας και καμιά δεν είμαστε ίδιος/α με τον/την άλλον/η. Μπορεί όμως να μην έχουμε το ίδιο χρώμα στο δέρμα, στα μάτια, στα μαλλιά, να μην έχουμε το ίδιο ύψος και βάρος, αλλά είμαστε όλοι ίσοι και όλοι έχουμε τα ίδια δικαιώματα. * Ανατρέχουμε στους κανόνες της τάξης μας. Είναι όλοι οι κανόνες για όλη την ομάδα μας. Κανένας και καμιά δεν εξαιρείται. Δείχνουμε εικόνες με παιδιά με ειδικές ικανότητες. Παρακινούμε τα παιδιά να εκφραστούν: -Τι βλέπεις; -Τι σκέφτεσαι; -Τι σε κάνει να αναρωτιέσαι; -Φαίνονται χαρούμενα; -Γιατί το θεωρείς αυτό; -Φαίνονται λυπημένα; -Γιατί το θεωρείς αυτό; -Τι μπορεί να μας κάνει χαρούμενους/ες; -Τι μπορεί να μας κάνει λυπημένους/ες; *Φτιάχνουμε έναν εννοιολογικό χάρτη με το τι θέλουμε να ασχοληθούμε. Είναι το σχέδιο δράσης μας. Ενημερώνουμε τους γονείς για το σχέδιο μας και επιλέγουμε το όνομα που θα του δώσουμε.

*Να κατανοήσουν ότι είμαστε διαφορετικοί αλλά και μοναδικοί. *Να συνειδητοποιήσουν την μοναδικότητα, αλλά και να εντοπίσουν ομοιότητες και διαφορές που μπορεί να υπάρχουν καθώς και να αντιληφθούν ότι έχουμε κοινά και διαφορετικά χαρακτηριστικά. *Να ενθαρρυνθούν να γράψουν το όνομά τους όπως μπορούν. *Να κάνουν μετρήσεις χρησιμοποιώντας συγκεκριμένη μονάδα μέτρησης.	«Το αποτύπωμά μου» 	* Δείχνουμε στα παιδιά την αστυνομική μας ταυτότητα και τους διαβάζουμε τα στοιχεία που αναγράφονται πάνω σε αυτήν. Είναι αρκετά για να προσδιορίσουν τη διαφορετικότητά μας ή όχι; - Η φωτογραφία που έχει η ταυτότητά μας, μοιάζει με την εικόνα που έχουμε σήμερα; * Παροτρύνουμε τα παιδιά να σκεφτούν αν τα στοιχεία του ύψους, του χρώματος των ματιών μας, του ονόματός μας, των ονομάτων των γονιών μας, είναι αυτά που μάς κάνουν μοναδικούς. Ψάχνουμε με την βοήθεια του ίντερνετ το όνομα μας στον παγκόσμιο ιστό. Ανακαλύπτουμε πολλούς ανθρώπους να έχουν το όνομά μας! * Φτιάχνουμε τις δικές μας «ταυτότητες». Γράφουμε το όνομά μας, το επώνυμό μας, την ημερομηνία γεννήσεως μας και σημειώνουμε τα χαρακτηριστικά μας. Μετράμε το ύψος μας και το γράφουμε. -Βάζουμε το δακτυλικό μας αποτύπωμα, χρησιμοποιώντας το ταμπόν μελανιού για τις σφραγίδες. - Υπογράφουμε με το δικό μας τρόπο. -Θα σκεφτούμε και θα γράψουμε στην δική μας ταυτότητα κάτι που είναι μοναδικό για τον καθένα και την καθεμιά μας. Κάτι μοναδικό που μπορεί να μην είναι ορατό στους άλλους. * «Ζωγραφίζω το χέρι μου». Καλούμε την ομάδα μας και εμείς μαζί να αποτυπώσουμε το περίγραμμα της παλάμης μας σε ένα χρωματιστό χαρτί Α4 της επιλογής μας. Αφού το αποτυπώσουμε με την βοήθεια μιας ξυλομπογιάς, ενός μαρκαδόρου, το κόβουμε και στο κέντρο του γράφουμε το όνομά μας. Στη συνέχεια τοποθετούμε τις κομμένες παλάμες με τα ονόματα μέσα σε ένα κουτί και καλούμαστε ο καθένας και η καθεμιά να πάρουμε τυχαία μια «παλάμη», έστω και αν μας τύχει η δική μας και να μιλήσουμε για τα θετικά στοιχεία που έχει αυτός/ή που του ανήκει η παλάμη. Θέλουμε να εστιάσουμε στα χαρακτηριστικά τα οποία δεν αναγράφονται μέσα στην «ταυτότητά» μας. -Καταχωρούμε τα θετικά στοιχεία που λένε τα παιδιά για τον/την άλλον/η πάνω στην χρωματιστή, χάρτινη παλάμη. -Στο τέλος σχηματίζουμε μια «γλάστρα» με λουλούδια που είναι οι παλάμες των χεριών μας και στολίζουμε την τάξη. Πόσο όμορφη είναι, που έχει τα χρωματιστά λουλούδια μας! -Αναρωτιόμαστε αν είχαν όλες οι παλάμες το ίδιο χρώμα η γλάστρα μας θα ήταν το ίδιο όμορφη;
---	--	---

*Να αντιληφθούν τα παιδιά ότι ο προφορικός λόγος μετατρέπεται σε γραπτό. *Να κατανοήσουν τη σημασία της γραφής ως μέσου επικοινωνίας. *Να αποκτήσουν ικανότητες συνεργασίας, βρίσκοντας τον δικό τους τρόπο να ανταποκριθούν σε πραγματικές δυσκολίες. *Να πλουτίσουν τις δυνατότητες έκφρασής τους μέσω του αυτοσχεδιασμού και της εξερεύνησης νέων υλικών με την αφή. *Να ανακαλύψουμε νέους τρόπους έκφρασης και δημιουργίας.	«Βλέπω Διαφορετικά - Διαβάζω διαφορετικά » 	* Μπορεί κάποιος να μας εξηγήσει, για ποιο λόγο γράφουμε; -Σε τι, εξυπηρετεί η γραφή; -Πώς θα μας μετέφεραν προηγούμενες γενιές τις γνώσεις τους και τα βιώματά τους χωρίς να μπορούν να γράψουν; - Όλοι οι άνθρωποι, μπορούν να διαβάζουν το ίδιο καλά; -Τι γίνεται με ανθρώπους που έχουν προβλήματα όρασης; Που φοράνε γυαλιά; -Η που δεν βλέπουν καθόλου; -Πώς θα διαβάζουν αυτοί οι άνθρωποι οι οποίοι θέλουν να συμμετέχουν σε όσες δράσεις κάνει η κοινωνία; * Χρειαζόμαστε ένα άλλο αλφάβητο! Που να μπορούμε αντί να το διαβάζουμε βλέποντας, να το διαβάσουμε αγγίζοντας. Πάμε λοιπόν να το δημιουργήσουμε! * Βγαίνουμε έξω στην αυλή και συλλέγουμε υλικά που θα μας φανούν χρήσιμα στη δημιουργία του νέου μας αλφαβήτου. Δεν χρειάζεται να γράψουμε κάποιο γράμμα – μπορούμε να συμβολίσουμε κάτι με ένα σχήμα. Ένα υλικό από την φύση που μπορούμε να βρούμε εύκολα. Έτσι λοιπόν δουλεύουμε σε ζευγάρια, προκειμένου να δημιουργήσουμε το δικό μας σύμβολο, με σκοπό το παιδί που πάει να το «διαβάσει αγγίζοντας» αργότερα να καταλάβει σίγουρα τι θέλουμε να του πούμε. -Με τι θα συμβολίζαμε την λέξη άνθρωπος; -Με τι θα συμβολίζαμε την λέξη ζώο; -Με τι θα συμβολίζαμε την λέξη φεγγάρι; Είναι πολλές οι λέξεις που θέλουμε να συμβολίσουμε όμως είναι και πολλά τα υλικά που έχει η φύση να μας δώσει. * Αφού τελειώσουν τα ζευγάρια τη δημιουργία τους, χρησιμοποιώντας ξυλαράκια, πετρούλες, φύλλα, ή οτιδήποτε άλλο προσφέρεται στην αυλή, οι ομαδούλες μας αλλάζουν κυκλικά, και κλείνοντας τα μάτια τους ο ένας μετά τον άλλον, προσπαθούν να διαβάσουν τι «έχουν» γράψει οι άλλες ομάδες. - Η δραστηριότητα τελειώνει με συζήτηση για το πόσο εύκολο ή δύσκολο ήταν το σύμβολο που η κάθε ομάδα χρησιμοποίησε για να περιγράψει αυτό που ήθελε να πει στους/στις άλλους/ες. -Τι διευκόλυνε την ανάγνωση με την αφή, και τι δυσκόλεψε αυτή τη διαδικασία;
---	--	--

*Να γνωρίσουν λογοτεχνικά έργα και να μυηθούν στην τέχνη της αφήγησης. *Να αναπτύξουν μεταξύ τους σχέσεις εμπιστοσύνης και συνεργασίας. *Να πλουτίσουν τις δυνατότητες έκφρασής τους μέσω του αυτοσχεδιασμού και της ανάληψης ρόλου. *Να εκφραστούν εικαστικά τόσο σε ατομικό όσο και ομαδικό επίπεδο και να νιώσουν τη χαρά της δημιουργίας. *Να ενθαρρυνθούν για την υιοθέτηση συμπεριφορών που προάγουν την αποδοχή του διαφορετικού.	«Εγώ και εσύ μαζί μπορούμε καλύτερα!» 	*Διαβάζουμε το παραμύθι «ΕΝΑΣ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ ΚΑΙ ΟΛΟΙ ΓΙΑ ΕΝΑΝ» WENINGER BRIGITTE. Ο Μαξ το ποντικάκι έχει γεννηθεί με το ένα πόδι του μεγαλύτερο από το άλλο. Θέλοντας να γνωρίσει τον κόσμο έχει συνεχώς στο μυαλό του τη συμβουλή της μαμάς του: «<i>Να ακολουθείς πάντα τα όνειρά σου, Μαξ, και να μην ξεχνάς ποτέ πως είσαι ξεχωριστός</i>». Επεξεργαζόμαστε την ιστορία του παραμυθιού. -Είναι εύκολο να ακολουθήσουμε τα όνειρά μας; -Χρειαζόμαστε φίλους στη ζωή μας; -Πώς θα νιώθει ο Μαξ όταν είναι μόνος; -Πώς είναι να έχεις κάποιον να σε βοηθάει; Όλοι χρειαζόμαστε την βοήθεια των άλλων. *Αναρωτιόμαστε πως νιώθουν όσοι αντιμετωπίζουν κινητικά προβλήματα; -Τα παιδιά χωρίζονται σε ομάδες των δύο και καλούνται να βρουν τρόπους να φτάσουν σε συγκεκριμένο σημείο στην αίθουσα χρησιμοποιώντας το ένα τους πόδι. Βαδίζοντας «κουτσό». -Στην συνέχεια βγαίνουμε στην αυλή και κάνουμε τσουβαλοδρομίες για να συνειδητοποιήσουμε τη δυσκολία στην κίνηση. -Επιστρέφουμε στην τάξη και συζητάμε πώς νιώσαμε κατά τη διάρκεια των δραστηριοτήτων. -Τι μας δυσκόλεψε πιο πολύ; Αυτά που για μας είναι δεδομένα για εμάς για άλλους χρειάζονται πολύ κόπο να γίνουν. Καλούμαστε όλοι μαζί να σκεφτούμε και να αξιολογήσουμε αν το σχολείο μας, η τάξη μας θα έδινε την δυνατότητα να φοιτήσουν και μαθητές/ριες με ειδικές ικανότητες. -Ποια είναι αυτά που θα έπρεπε άμεσα να αλλάξουμε ή να φτιάξουμε; * Με ποιους τρόπους μπορούμε να ζωγραφίσουμε με πινέλα και με δακτυλομπογιές πάνω σε χαρτόνι, χρησιμοποιώντας όμως το ένα μας χέρι και όχι αυτό που γράφουμε το όνομά μας; -Πως είναι να γράψουμε το όνομά μας χωρίς να χρησιμοποιήσουμε το χέρι (δεξί ή αριστερό) με το οποίο γράφουμε. *Δοκιμάζουμε να ζωγραφίσουμε κρατώντας το πινέλο στο στόμα μας. Αφού ολοκληρώσουμε τις ζωγραφιές μας τις εκθέτουμε, τις περιγράφουμε και δίνουμε ένα τίτλο.
---	---	--

*Να πάρουν πληροφορίες από ταινία που συνυπάρχουν εικόνες και γραπτός λόγος. *Να προβληματίζονται σε ποικίλες καταστάσεις, να κάνουν υποθέσεις και να καταλήγουν σε συμπεράσματα. *Να αναπτύξουν το συναίσθημα και τη φαντασία τους, υποδυόμενοι άλλα πρόσωπα. *Να εκφραστούν εικαστικά και να νιώσουν τη χαρά της δημιουργίας.	«Μπορώ να σε καταλάβω» 	* Κοιτάμε εικόνες από παραολυμπιακούς αγώνες. Τα παιδιά με την υποστήριξη και την καθοδήγηση του/της νηπιαγωγού περιγράφουν τις εικόνες και τα στοιχεία που προκύπτουν από και εκφράζουν τα συναισθήματά τους. -Τι είδους δυσκολίες συναντούν αυτοί οι αθλητές/ριες; -Με ποιους τρόπους δείχνουν να τις αντιμετωπίζουν; -Κάθε αθλητής έχει και τη δική του ιστορία. Κάποιοι άνθρωποι γεννιούνται με ιδιαίτερες ικανότητες κάποιοι είχαν ένα ατύχημα στην ζωή τους και βρέθηκαν σε αυτή την θέση. * Χωρίζουμε τα παιδιά σε ζευγάρια. Το ένα παιδί είναι ο «οδηγός». Δένουμε με μαντήλι τα μάτια του ενός και τα καλούμε να βαδίσουν στον γνώριμο χώρο της τάξης μας μόνοι τους χωρίς την βοήθεια του «οδηγού». Στη συνέχεια κάνουν το ίδιο με την βοήθεια του «οδηγού». Στο τέλος του παιχνιδιού καλούμε τα παιδιά να μας εκφράσουν πως ένιωσαν. -Αυτοί που ήταν οδηγοί τι συναίσθημα ένιωσαν; -Αυτοί που δεν έβλεπαν πώς ένιωσαν; -Είναι εύκολο να περπατάμε μόνοι αν δεν μπορούμε να δούμε; -Τι δυσκολίες μπορεί να συναντήσουμε; *Σε ένα χαρτόκουτο, τοποθετούμε διάφορα αντικείμενα και παιχνίδια από την τάξη μας. Κλείνουμε τα μάτια μας και προσπαθούμε να μαντέψουμε τα πράγματα που πιάνουμε μέσα στο κουτί χρησιμοποιώντας τις υπόλοιπες αισθήσεις μας. -Μπορούμε να αντιληφθούμε τι έχει μέσα το κουτί μόνο με την αφή; Με την όσφρηση; -Ποια συναισθήματα μάς γεννιούνται; -Πως νιώθουν άραγε όσοι δεν έχουν την όρασή τους; *Μπορούμε να ζωγραφίσουμε χρησιμοποιώντας τους μαρκαδόρους και τις κηρομπογιές με τα μάτια κλειστά; Ας το προσπαθήσουμε. Παίρνουμε όλοι χαρτί Α4 και ζωγραφίζουμε κλείνοντας τα μάτια μας. Όταν τελειώσουμε όλοι, παρατηρούμε τις δημιουργίες μας και εκφράζουμε τα συναισθήματα που νιώσαμε κατά την διάρκεια της ζωγραφικής. Εκθέτουμε τα συναισθήματα μας και εκθέτουμε τις δημιουργίες που φτιάξαμε στην τάξη μας. Τους δίνουμε τον τίτλο «Με τα μάτια κλειστά».
---	---	--

*Να μάθουν λέξεις που αρχίζουν από συν – η δύναμη της ένωσης!
*Να βιώσουν τη δύναμη που μία οντότητα δίνει σε μία άλλη, στον κόσμο της φύσης.
*Να έρθουν σε επαφή με τα συναισθήματά τους βλέποντας τον εαυτό τους σε ένα φυτό, και να νιώσουν πόσο σημαντικοί είναι.
*Να γευτούν τη δύναμη της συν-καλλιέργειας και την αξία που έχει.

**Μαζί
μεγαλώνουμε
ε καλύτερα!**

* Ενθαρρύνουμε συζήτηση για τη δύναμη της συμβίωσης στην φύση, που είναι τόσο μεγάλη που ορισμένα λαχανικά από αυτά που γνωρίζουμε δεν μπορούν να ζήσουν χωρίς κάποια άλλα!
- Ποιες λέξεις γνωρίζετε που αρχίζουν από συν - ;
-Τι είστε εσείς μεταξύ σας; Συ(ν)μμαθητές.
-Τι είμαστε εμείς με άλλους ανθρώπους; Συν-άνθρωποι.
-Και πώς ονομάζονται τα φυτά που καλλιεργούνται μαζί με άλλα φυτά για να μεγαλώσουν καλύτερα;
«Με τον όρο συν-καλλιέργεια εννοούμε την ταυτόχρονη καλλιέργεια δύο ή περισσότερων διαφορετικών ειδών φυτών στον χώρο του κήπου ή/και στο ίδιο παρτέρι». Ας ψάξουμε να βρούμε πληροφορίες στο ίντερνετ (πίνακες συν-καλλιέργειας διαθέσιμοι online).
-Έχετε δει στον κήπο σας, ή του παππού σας και της γιαγιάς σας, ή του γείτονά σας, να έχουν πολλά φυτά μαζί, δίπλα-δίπλα, στο περιβόλι τους;
- Γιατί το κάνουν αυτό;
Οι καλλιεργητές εδώ και χρόνια, φύτευαν στο περιβόλι τους δίπλα στις καλλιέργειές τους διάφορα αρωματικά φυτά και λουλούδια, τα οποία το προστάτευαν και το ωφελούσαν. Μέσα στις ντομάτες φύτευαν κατιφέ και στις μελιτζάνες βασιλικό. Πολλές φορές κήπος και περιβόλι ήταν ένα. Πολλά φυτά αλληλοβοηθούνται και προστατεύονται ακόμα και από την ύπαρξη κάποιων βλαβερών ζιζανίων. Ο άνθρωπος είναι επίσης φύση, και με τη μοναδικότητα που τον χαρακτηρίζει δίνει δύναμη σε άλλους οργανισμούς να μεγαλώσουνε μαζί του με τον πιο όμορφο τρόπο!
*Παίρνουμε όλοι από ένα σπιρτόκουτο ή κάποιο άλλο μικρό κουτάκι και βγαίνουμε στην αυλή μας. Βάζουμε μέσα στο κουτί μας από ΈΝΑ μόνο είδος των φυτών που θα βρούμε. Δηλαδή, ένα φυλλαράκι, ένα ανθάκι, όσα περισσότερα χωράνε στο σπιρτόκουτό μας. Επιστρέφοντας στην τάξη συζητούμε για το τι βρήκε ο καθένας, τα βγάζουμε από το σπιρτόκουτο και τα σχεδιάζουμε σε ένα φύλλο χαρτί.
*Φτιάχνουμε σύνθετες λέξεις με την πρόθεση «συν» και την λέξη του υλικού που έχουμε στο σπιρτόκουτο και τις αποτυπώνουμε στο χαρτί.

*Να έρθουν σε επαφή με το περιβάλλον που τα περιστοιχίζει. *Να αναπτύξουν την παρατηρητικότητα τους. *Να εξοικειωθούν με βασικές ερευνητικές διαδικασίες. *Να αναπτύξουν ικανότητες συνεργασίας. *Να συνειδητοποιήσουν ότι ο προφορικός λόγος μετατρέπεται σε γραπτό και μεταφέρει τα μηνύματά μας *Να γνωρίσουν την δύναμη του ραδιοφώνου. *Να υπάρξει ευαισθητοποίηση της τοπικής και σχολικής κοινότητας.	«Βάζω στόχους και προχωρώ» - Αξιολόγηση 	Φέρνουμε στο σχολείο ένα καροτσάκι για άτομα με ειδικές ικανότητες. Τα παιδιά το παρατηρούν και δοκιμάζουν σε ζευγάρια να καθίσουν. Το ένα παιδί κάθεται και το άλλο παιδί προσπαθεί να μετακινήσει το καρότσι. -Συναντάμε δυσκολίες στην κίνηση; -Είναι εύκολο ή δύσκολο; - Πως μπορούμε να ανέβουμε το σκαλοπάτι της τάξης μας; Τα παιδιά εκφράζουν τον προβληματισμό τους. *Πηγαίνουμε επίσκεψη στη γειτονιά έχοντας μαζί μας το καροτσάκι. -Είναι εύκολη η πρόσβαση με αυτό; - Τι γίνεται όταν θέλουμε να κατεβούμε το πεζοδρόμιο; Γίνεται παρατήρηση του χώρου και με τη βοήθεια της φωτογραφικής μηχανής τραβάμε φωτογραφίες και καταγράφουμε τον προβληματισμό μας για τις παραλείψεις που διαπιστώνουμε. Κρατάμε σημειώσεις. Δεν διαθέτουν όλα τα πεζοδρόμια διευκόλυνση για να ανέβει και να κατέβει το καροτσάκι. -Τι μπορούμε να κάνουμε για να βελτιώσουμε τις συνθήκες για ανθρώπους που έχουν κινητικά προβλήματα και κάνουν χρήση καροτσιού; -Η περιοχή μας έχει λάβει μέτρα για να κάνει την μετακίνηση των ατόμων ΑΜΕΑ πιο εύκολη; Μπορούμε να φτιάξουμε μια επιστολή που θα αποσταλεί στο δήμαρχο της πόλης με τις παρατηρήσεις που έχουμε καταγράψει από την επίσκεψη μας στην περιοχή μας. Κοινοποιούμε τις ελλείψεις που διαπιστώσαμε όσο αφορά την μετακίνηση των ατόμων με ειδικές ικανότητες και τις προτάσεις που έχουμε σκεφτεί και θέλουμε να ληφθούν υπόψιν στην αντιμετώπιση τους. *Σκεφτόμαστε ένα σλόγκαν με θέμα τα δικαιώματα των ατόμων με ιδιαίτερες ικανότητες και το ηχογραφούμε. Το κοινοποιούμε στο European school radio και στο blog του σχολείου μας. *Φτιάχνουμε σε «μικρό βιβλίο» την ιστορία ενός φίλου μας «μοναδικού» και το παίρνουμε στο σπίτι μας για να το δείξουμε στα μέλη της οικογένειάς μας και στους/στις φίλους/ες μας. Συζήτηση στην ολομέλεια της τάξης μας για τα αποτελέσματα του σχεδίου δράσης μας. Αξιολόγηση του προγράμματος μας. -Τι μας βοήθησε να μάθουμε; - Πώς νιώθαμε στην αρχή και πως νιώθουμε τώρα; -Τι άλλαξε στην σκέψη μας; -Τι άλλο μπορούμε να κάνουμε;
---	--	---

Εκπαιδευτικό Υλικό/ Συνδέσεις/

- **Μικρά βιβλία.** Ανακτήθηκε στις 30-05-2021 : <https://youtu.be/pPcwRJDIVEI>
- **Συνκαλλιέργεια.** Ανακτήθηκε στις 16-07-2021: https://en.wikipedia.org/wiki/List_of_companion_plants

Φορείς και άλλες συνεργασίες που θα εμπλουτίσουν το πρόγραμμά μας

- Επίσκεψη δάσκαλου/ας τυφλών για να μας δείξει την γραφή Braille.
- Συνεργασία με το European School Radio.
- Επίσκεψη σε φυτώριο της περιοχής μας.

Αξιολόγηση Εργαστηρίου- Συνολική αποτίμηση & αναστοχασμός πάνω στην υλοποίηση - Εκδηλώσεις διάχυσης

Στη διαδικασία της αξιολόγησης εμπλέκονται όλοι οι συμμετέχοντες: παιδιά, εκπαιδευτικοί, γονείς.

Η άποψη των παιδιών:

Τα παιδιά ενθαρρύνονται να αξιολογούν τις εμπειρίες που αποκτούν μέσα από το σχέδιο. Περιγράφουν τα βιώματά τους, εκφράζουν τις σκέψεις τους, τα συναισθήματά τους, κάνουν εκτιμήσεις για τις διάφορες δραστηριότητες και θέτουν νέα ερωτήματα. Η εκπαιδευτική διαδικασία είναι ευέλικτη και μπορεί να αναπροσαρμόζεται.

Όταν ολοκληρωθεί το σχέδιο, τα παιδιά κάνουν την τελική τους αξιολόγηση. Ενθαρρύνονται να ανακαλέσουν στη μνήμη τους τις εμπειρίες που απέκτησαν και να προσδιορίσουν τι αποκόμισαν.

Κάνουν διάλογο, ανταλλάσσουν απόψεις, δίνουν ερμηνείες, επανεξετάζουν τις γνώσεις τους, αναλύουν έννοιες, εκφράζουν συναισθήματα, σκέψεις, ιδέες.

Η άποψη των εκπαιδευτικών:

Ο/η εκπαιδευτικός παρατηρεί το κάθε παιδί σε όλη την πορεία του σχεδίου. Προσθέτει νέα στοιχεία που κινούν το ενδιαφέρον τους να συνεχίσουν την έρευνα και να εμπλουτίσουν τις γνώσεις τους γύρω από το θέμα.

Εξετάζει και κρατάει σημειώσεις για τη συλλογική, αλλά και ατομική συμμετοχή και προσπάθεια των παιδιών, το επίπεδο συνεργασίας που αναπτύσσεται, τη δημιουργικότητα, την κατανόηση εννοιών, την πρωτοβουλία, τις νέες ιδέες, την προσοχή και τη συγκέντρωση και ακόμα και τις μαθησιακές δυσκολίες που μπορεί να προκύψουν.

Στέλνει στους γονείς ατομική αξιολόγηση, για να ενημερωθούν για την προσωπική συμμετοχή του παιδιού τους στο πρόγραμμα που εκπονείται.

Η άποψη των γονέων:

Πολύ σημαντικό στην επιτυχία του σχεδίου είναι να γνωρίζουν οι εκπαιδευτικοί την άποψη των γονέων για το πώς δούλεψε το παιδί στο σπίτι, τις μαθησιακές εμπειρίες που απόκτησε, τις δυσκολίες που συνάντησε και πως οι ίδιοι εκτιμούν τη συμμετοχή του στην όλη διαδικασία. Θα μπορούσε να σταλεί ένα ερωτηματολόγιο στους γονείς για συμπλήρωση.

- Ανάρτηση των δραστηριοτήτων και των αποτελεσμάτων υλοποίησης του σχεδίου στην ιστοσελίδα του σχολείου και στην πλατφόρμα e twinning.
- Ενημέρωση του Συλλόγου Γονέων και Κηδεμόνων
- Αποστολή δελτίων τύπου στα τοπικά μέσα ενημέρωσης
- Εκδηλώσεις παρουσίασης των αποτελεσμάτων στο σχολείο και στην ευρύτερη σχολική και τοπική κοινότητα.

Σημειώσεις:

Υποδειγματικό Υλικό- Δειγματικά Φύλλα εργασίας - Περιγραφή εργαστηρίων & δράσεων

Στο νηπιαγωγείο τα φύλλα εργασίας δεν έχουν στατική μορφή. Ανακύπτουν μέσα από τον προβληματισμό της ομάδας μας.
Ενδεικτικά παρουσιάζουμε κάποιες προτάσεις φύλλων εργασίας.

Με τα μάτια κλειστά

Είμαι εγώ!

Είμαι μοναδικός!

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

ΘΕΣΗ ΓΙΑ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ

ΟΝΟΜΑ	
ΕΠΩΝΥΜΟ	
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΓΕΝΝΗΣΗΣ	
ΧΡΩΜΑ ΜΑΤΙΩΝ	
ΥΨΟΣ	
Είμαι μοναδικός Είμαι διαφορετικός	

Υπογραφή

Βάζω το
αποτύπωμα μου

ΕΝΩΝΩ ΤΙΣ ΔΥΟ ΛΕΞΕΙΣ ΚΑΙ ΑΝΤΙΓΡΑΦΩ ΤΗΝ ΛΕΞΗ ΠΟΥ ΔΗΜΙΟΥΡΓΕΙΤΑΙ

ΣΥΝ(Μ) + ΜΑΘΗΤΗΣ = ΣΥΜΜΑΘΗΤΗΣ

Σ	Υ	Μ	Μ	Α	Θ	Η	Τ	Η	Σ

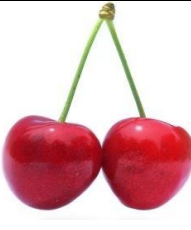
ΣΥΝ + ΑΝΘΡΩΠΟΣ = ΣΥΝΑΝΘΡΩΠΟΣ

Σ	Υ	Ν	Α	Ν	Θ	Ρ	Ω	Π	Ο	Σ

Ενδεικτικές δραστηριότητες για την περιγραφική αξιολόγηση

Στην Περιγραφική αξιολόγηση χρησιμοποιούμε το ημερολόγιο όπου καταγράφουμε τις παρατηρήσεις μας. Ενδεικτικά παραθέτουμε ερωτηματολόγια για να μας βοηθήσουν στην καταγραφή της αξιολόγησής μας.

Μπορεί να συνδέει την νέα γνώση με την προηγούμενη;			
Δείχνει να κατανοεί τι κάνει σωστά και τι όχι στις εργασίες του;			
Γράφει όπως μπορεί το όνομά του.			
Μπορεί να εντοπίζει χρήσιμες πληροφορίες σε ένα κείμενο που ακούει;			
Χρησιμοποιεί τον προφορικό λόγο για να εκφράσει τις ιδέες του;			

Επικοινωνεί και συνεργάζεται με άλλα παιδιά;			
Κατανοεί τις μαθηματικές έννοιες και σχέσεις;			
Μπορεί να ελέγχει υποθέσεις επιλύει προβλήματα;			
Έχει περιέργεια για διερεύνηση του κόσμου που το περιβάλλει;			
Έχει την ικανότητα να παρατηρεί αντικείμενα και γεγονότα και να περιγράφει τις παρατηρήσεις του;			
Αποδέχεται τους κανόνες;			

Εκφράζει προσωπικές σκέψεις και συναισθήματα;			
Μπορεί να κατανοήσει τη δημιουργία σύνθετων λέξεων;			
Μπορεί να περιγράψει ομοιότητες και διαφορές;			
Περιγράφει και εξηγεί τι κάνει.			
Κατανοεί τις χωροχρονικές σχέσεις.			
Θέλει να βοηθά τους άλλους;			

**Κριτήρια περιγραφικής αξιολόγησης των μαθητών και μαθητριών
για τον/την εκπαιδευτικό**

A. ΠΡΟΦΙΛ ΜΑΘΗΤΗ

ΓΝΩΣΤΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

- Μεθοδικότητα
- Παρατηρητικότητα
- Αποδοτικότητα
- Κριτική σκέψη
- Άλλο

ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΑ

- Ενδιαφέρον για τη μάθηση
- Αυτοπεποίθηση
- Συμμετοχικότητα
- Επιμονή
- Άλλο

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΚΑΙ ΣΧΕΣΕΙΣ

- Με ομηλίκους
- Με εκπαιδευτικούς

ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΑ

- Ενδιαφέροντα
- Δημιουργικές ικανότητες
- Ταλέντα

ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ ΚΑΙ ΤΟΜΕΙΣ ΠΡΟΣ ΒΕΛΤΙΩΣΗ

- Γνώσεις και δεξιότητες
- Δεξιότητες κοινωνικής και συναισθηματικής μάθησης
- Ψυχοκινητικές δεξιότητες

B. ΓΝΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ

ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

- Κατανόηση προφορικού λόγου
- Παραγωγή προφορικού λόγου
- Κατανόηση γραπτού λόγου

ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ

- Αναγνώριση μαθηματικών εννοιών
- Εκτέλεση τυπικών διαδικασιών (
- Επεξεργασία και επίλυση προβλήματος
- Αξιολόγηση αποτελεσμάτων και έλεγχος

ΑΝΘΡΩΠΟΓΕΝΕΣΚΑΙ ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

- Ανάπτυξη δεξιοτήτων παρατήρησης και μελέτης του περιβάλλοντος (ανθρωπογενούς, φυσικού, τεχνολογικού)
- Κατανόηση σχέσεων και αλληλεπιδράσεων στο φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον

Γ. ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΗΣ ΜΑΘΗΣΗΣ

- Ανάπτυξη δεξιοτήτων αυτόνομης διαβίωσης και αυτοπροσδιορισμού

(φροντίδα του εαυτού και του περιβάλλοντος, αυτοεξυπηρέτηση)

- Ανάπτυξη κοινωνικών δεξιοτήτων και της ιδιότητας του πολίτη (λήψη αποφάσεων, κοινωνική προσαρμογή, θετική αυτοεικόνα)
- Ανάπτυξη και έκφραση συναισθηματικών και κοινωνικών δεξιοτήτων μέσω των τεχνών (εικαστικά, θεατρική αγωγή)

Δ. ΨΥΧΟΚΙΝΗΤΙΚΕΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ

- Ολοκλήρωση θεμελιωδών προτύπων αδρής (βάδισμα, τρέξιμο, αναπηδήσεις, κλπ) και λεπτής κινητικότητας (λεπτές χειρονομίες άκρων, χειρισμός αντικειμένων)
- Ανάπτυξη οπτικο-κινητικού συντονισμού σε δραστηριότητες αυτοεξυπηρέτησης,
- γραφής, παιχνιδιού, φυσικής αγωγής, σχολικών δραστηριοτήτων
- Ανάπτυξη δεξιοτήτων συμμετοχής σε ασκήσεις, παιχνίδια, αθλητικές δραστηριότητες

(Οδηγός Εκπαιδευτικού για την Περιγραφική Αξιολόγηση στο Νηπιαγωγείο Κεφάλαιο 6 ΑΘΗΝΑ:ΙΕΠ,2017)

Φύλλα περιγραφικής αυτο-αξιολόγησης (έως 2 σελίδες)

Εργαστήρια Δεξιοτήτων Φύλλο

Προόδου Μαθητή

**ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΚΥΚΛΟΣ ΖΩ
ΚΑΛΥΤΕΡΑ-ΕΥ ΖΗΝ**

ΔΕΞΙΟΤΗΤΑ	ΔΕΙΚΤΗΣ	ΑΥΤΟΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	ΕΤΕΡΟΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ
Σεβασμός	Σέβομαι τον εαυτό μου και τους άλλους 	 	

Σεβασμός

Θέλω οι άλλοι/ες να με σέβονται

ΑΥΤΟΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΕΤΕΡΟΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Σεβασμός

Σέβομαι και υπακούω στους κανόνες

ΑΥΤΟΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΕΤΕΡΟΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Σεβασμός

Σέβομαι την άποψη και την επιλογή της ομάδας

ΑΥΤΟΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

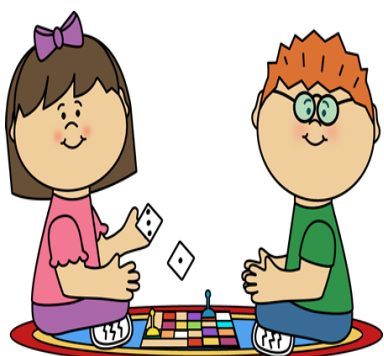

ΕΤΕΡΟΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Σεβασμός

Θέλω να βοηθώ τους άλλους

ΑΥΤΟΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΕΤΕΡΟΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Συνεργασία

Συνεργάζομαι με τους συμμαθητές/ριες μου και μου αρέσει πολύ

ΑΥΤΟΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΕΤΕΡΟΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Συνεργασία

Μοιραζόμαστε τις εργασίες και τις απόψεις μας στην ομάδα

ΑΥΤΟΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΕΤΕΡΟΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΠΡΟΟΔΟΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΩΝ ΣΤΙΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΖΩΗΣ
ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΩΝ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ

ΙΚΑΝΟΤΗΤΕΣ

σε σύνδεση με τις δεξιότητες ζωής των Εργαστηρίων
Δεξιοτήτων

Γνώση και κριτική κατανόηση		ΑΥΤΟΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	ΕΤΕΡΟΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ
Οι πληροφορίες που έχουμε για ένα θέμα και η ικανότητα να τις κατανοούμε και να τις χρησιμοποιούμε			
Γνώση του εαυτού μου (σύνδεση με τις δεξιότητες ζωής, του νου και της μάθησης)	Αναγνωρίζω τα συναισθήματά μου.		
	Μπορώ να καταλάβω τον τρόπο με τον οποίο οι σκέψεις και τα συναισθήματά μου επηρεάζουν την συμπεριφορά μου.		
ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ		ΑΥΤΟΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	ΕΤΕΡΟΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ
Η ικανότητα να φτάνουμε έναν στόχο και να φέρνουμε σε πέρας μια δράση			
Συνεργασία (σύνδεση με τις δεξιότητες μάθησης: συνεργασία, επικοινωνία)	Όταν εργάζομαι ως μέλος μιας ομάδας, συμβάλλω στην ομαδική εργασία στον βαθμό που μου αναλογεί.		
	Ακούω προσεκτικά και σέβομαι τις απόψεις όλων των μελών της ομάδας.		
	Βοηθώ την ομάδα μου μέσα από το διάλογο να φτάσει σε μια κοινή απόφαση.		
ΣΤΑΣΕΙΣ		ΑΥΤΟΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	ΕΤΕΡΟΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ
Οι συμπεριφορές (ενέργειες, συναισθήματα, απόψεις) απέναντι σ' ένα άτομο, μία ομάδα ανθρώπων ή μία κατάσταση			
Υπευθυνότητα (σύνδεση με δεξιότητες ζωής: υπευθυνότητα, ενσυναίσθηση και ευαισθησία, προγραμματισμός, παραγωγικότητα, οργανωτική ικανότητα)	Αναλαμβάνω την ευθύνη για τις πράξεις μου.		
	Αναγνωρίζω τα λάθη μου.		
	Αν πληγώσω κάποιον ζητάω συγγνώμη.		
	Ολοκληρώνω τις εργασίες μου.		
	Είμαι συνεπής σε ό,τι αναλαμβάνω		
Αυτεπάρκεια - Πιστεύω στον εαυτό μου	Πιστεύω ότι θα καταφέρω να επιτύχω ό,τι μου ζητούν.		

(σύνδεση με δεξιότητες ζωής: αυτομέριμνα, υπευθυνότητα, προγραμματισμός, παραγωγικότητα, οργανωτική ικανότητα)	Μπορώ να διαχειρίζομαι την αποτυχία χωρίς να απογοητεύομαι.		
	Μπορώ να ξεπερνάω τα εμπόδια που παρουσιάζονται όταν προσπαθώ να πετύχω κάτι.		
ΑΞΙΕΣ Οι γενικές πεποιθήσεις που καθορίζουν τον τρόπο με τον οποίο ενεργούμε		ΑΥΤΟΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	ΕΤΕΡΟΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ
Σέβομαι την ανθρωπότητα και τα ανθρώπινα δικαιώματα (σύνδεση με δεξιότητες ζωής: πολιτειότητα, ενσυναίσθηση και ευαισθησία)	Πιστεύω ότι τα δικαιώματα των παιδιών θα πρέπει η κοινωνία να τα σέβεται και να τα προστατεύει.		
	Σέβομαι την άποψη του άλλου κι αν μη συμφωνώ.		

Περιγραφή ενδεικτικών δραστηριοτήτων για το portfolio μαθητή/-τριας

Το portfolio ή Φάκελος Εργασιών Μαθητή (ΦΕΜ), προτείνουμε να φέρει τον τίτλο του συγκεκριμένου σχεδίου. Αυτό βοηθά του/τις μαθητές/ριες να συνειδητοποιήσουν αυτό που έχουν μάθει, να το οργανώσουν καθώς και να το μοιράζονται με άλλους/ες. Ο φάκελος χρειάζεται να έχει ως επικεφαλίδα τον τίτλο το σχεδίου και μπορεί να περιγράφει τι περιέχει. Το περιεχόμενο ενός Φακέλου Εργασιών, δεν μπορεί να ακολουθεί αυστηρούς κανόνες. Οι μαθητές/ριες σχεδιάζουν τον προσωπικό τους φάκελο, μέσα στον οποίο τοποθετούν «τεκμήρια» της μαθητικής τους ζωής. Τέτοια τεκμήρια μπορεί να είναι κάποια φύλλα εργασίας, ζωγραφιές, φωτογραφίες από τη συμμετοχή τους στο συγκεκριμένο πρόγραμμα. Είναι βασικό, τα δείγματα των έργων να έχουν καταγεγραμμένη ημερομηνία, έτσι ώστε να πιστοποιείται η πρόοδός τους και να προέρχονται από όλη την εφαρμογή του σχεδίου. Ο Φάκελος έχει επίκεντρο τον/την μαθητή/ρια και αυτά που ο/η ίδιος/α αξιολογεί ότι πρέπει να περιέχει. Οι εκπαιδευτικοί διευκολύνουν και προσφέρουν επιλογές στους μαθητές/ριες.

Κατά τη διαδικασία της προετοιμασίας ενός Φακέλου Εργασιών θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη ότι κάθε μαθητής/ρια έχει διαφορετικές γνωστικές, συναισθηματικές και ψυχοκινητικές ικανότητες, διαφορετικές εμπειρίες, διαφορετικό κοινωνικοοικονομικό και πολιτισμικό περιβάλλον. Οι εκπαιδευτικοί θα πρέπει να δίνουν μεγάλη προσοχή ώστε να διασφαλίζεται ότι τα δείγματα εργασίας που τοποθετούνται από τα παιδιά στον φάκελο τους είναι αντιπροσωπευτικά των πολλών τύπων ευκαιριών που τους δίνονται για τη συμμετοχή τους στο μάθημα.

Εργαστήρια Δεξιοτήτων - Φύλλο Προόδου Μαθητή/Μαθήτριας:

Σχολικό Έτος:	Σχολείο:

		Θεματικός κύκλος ΕΥ ΖΗΝ			
Χρονικό διάστημα:					
Εκπαιδευτικός:					
Διαβαθμίσεις		1	2	3	4
Επικοινωνία	Δεξιότητες ακρόασης και παρατήρησης				
	Δεξιότητες Ενσυναίσθησης				
	Γλωσσικές, επικοινωνιακές & πολυγλωσσικές δεξιότητες				
Συνεργασία	Δεξιότητες Ευελιξίας και Προσαρμοστικότητας				
	Δεξιότητες Συνεργασίας				
	Δεξιότητες Επίλυσης συγκρούσεων				
Κριτική Σκέψη	Δεξιότητες αναλυτικής και κριτικής σκέψης				
	Γνώση & κριτική κατανόηση του εαυτού				
	Γνώση & κριτική κατανόηση του γλώσσας & επικοινωνίας				
	Γνώση και κριτική κατανόηση του κόσμου				
Δημιουργικότητα	Αυτεπάρκεια				
	Ανεκτικότητα στην αμφισημία				
	Δεξιότητες Αυτόνομης Μάθησης				

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ

Portfolio

Μαθητή Μαθήτριας

Γράφω το όνομά μου

Όνομα

Επώνυμο

Ζωγραφίζω τον εαυτό μου ή βάζω μια φωτογραφία μου

Γράφω μια λέξη ή μια φράση που να με εκφράζει (motto)

Τάξη/Τμήμα

Ημερομηνία Έναρξης

Ημερομηνία Λήξης

Στοιχεία Σχεδίου Δράσης	Ζω καλύτερα - Ευ Ζην: Μαθήματα ζωής και αγωγής της υγείας
Τίτλος Σχεδίου Δράσης του τμήματος/τάξης μου	
Ο σημαντικότερος για μένα στόχος του Σχεδίου Δράσης της τάξης	
Τι καινούργιο έμαθα από την υλοποίηση αυτού του θεματικού κύκλου; (γνώσεις)	
Πώς τα κατάφερα (δεξιότητες)	
Ποια δεξιότητα ζωής με βοήθησε να τα καταφέρω;	
Ποια δεξιότητα μάθησης με βοήθησε να τα καταφέρω;	
Ποια δεξιότητα του νου με βοήθησε να τα καταφέρω;	
Ποια δεξιότητα τεχνολογίας, μηχανικής ή/και επιστήμης με βοήθησε να τα καταφέρω;	
Γιατί είναι σημαντικό αυτό που έκανα (στάσεις)	
Τι θα άλλαζα στην υλοποίηση του Σχεδίου Δράσης ώστε να γίνει ακόμα καλύτερο;	
Από τα έργα μου θα επέλεγα να παρουσιάσω στην τάξη μου ...	

Είσαι ευχαριστημένος/η από το αποτέλεσμα;			
Τι καινούριο έμαθες ;			
Αναρωτιέμαι τι θα μπορούσαμε να αλλάξουμε αν το ξανακάναμε.			
Ήταν ευχάριστες και διασκεδαστικές οι δραστηριότητες;			
Τι σε δυσκόλεψε σε αυτό το σχέδιο;			
Τι θα μας βοηθούσε να το κάναμε καλύτερα;			
Τι σου άρεσε περισσότερο;			
Ποιες από αυτές τις εργασίες σου άρεσαν περισσότερο;			
Τι άλλο θα ήθελες να μάθεις;			
Σου αρέσαν τα παιχνίδια σε ομάδες;			
Τι καινούργιο έμαθες, που το μετέφερες στην οικογένεια σου;			
Τι γεύση μου αφήνει το σχέδιο τώρα που τέλειωσε;			

PORTFOLIO ME ΔΕΙΚΤΕΣ			Διαβάθμιση
Παρατηρούμενοι δείκτες ως προς τις ικανότητες με διαβαθμίσεις: αρχόμενη, αναπτυσσόμενη, ικανοποιητική, εξαιρετική.			
ΙΚΑΝΟΤΗΤΕΣ		ΔΕΙΚΤΕΣ	
Ικανότητα 5 (portfolio μαθητή)	Σεβασμός		
Ικανότητα 6 (portfolio μαθητή)	Πολιτειακή συνείδηση	Εκφράζει προθυμία να συνεργαστεί και να δουλέψει με άλλους	
Ικανότητα 7 (portfolio μαθητή)	Υπευθυνότητα		
Ικανότητα 11(portfolio μαθητή)	Δεξιότητες αναλυτικής και κριτικής σκέψης	Μπορεί να αναγνωρίζει τις ομοιότητες και τις διαφορές ανάμεσα στις καινούργιες πληροφορίες και σε όσα είναι ήδη γνωστά	

Έκθεση προόδου για γονείς και κηδεμόνες
ΕΚΘΕΣΗ ΠΡΟΟΔΟΥ
Ονοματεπώνυμο μαθητή/μαθήτριας:
Έτος φοίτησης:
Σχολείο:
Τάξη-Τμήμα:
Ονοματεπώνυμο εκπαιδευτικού:
A. ΠΡΟΦΙΛ ΜΑΘΗΤΗ
B. ΓΝΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ

Γ. ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΗΣ ΜΑΘΗΣΗΣ

Δ. ΨΥΧΟΚΙΝΗΤΙΚΕΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ

(Οδηγός Εκπαιδευτικού για την Περιγραφική Αξιολόγηση στο Νηπιαγωγείο Κεφάλαιο 6
ΑΘΗΝΑ:ΙΕΠ,2017)

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Goleman, D., Boyatzis, R., McKee, A., (2002). *Ο Νέος Ηγέτης, Η ΔΥΝΑΜΗ ΤΗΣ ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΗΣ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗΣ ΣΤΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ* (μετάφρ. Ξενάκη, Χ.), Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- European Agency for Development in Special Needs Education. (2009). *Key Principles for Promoting Quality in Inclusive Education*. Ανακτήθηκε στις 28-05-2021 από: <https://www.european-agency.org/sites/default/files/Key-Principles-2011-EN.pdf>
- Μатσαγγούρας, Η. (2000). Η ομαδοσυνεργατική διδασκαλία: «Γιατί», «Πώς», «Πότε» και «για Ποιους»; Διήμερο Επιστημονικό Συμπόσιο: *Η εφαρμογή της ομαδοκεντρικής διδασκαλίας-Τάσεις και εφαρμογές*. Θεσσαλονίκη, 8-9 Δεκεμβρίου 2000
- Μπαρालός, Γ. & Φωτοπούλου, Χ. (2010). Οι διαπροσωπικές σχέσεις εκπαιδευτικών-μαθητών στη σχολική τάξη και ο ρόλος του εκπαιδευτικού στη διαμόρφωσή τους. Στο Ν. Γεωργιάδης, Κ. Σαραφίδου, & Π. Δεμίρογλου (Επιμ.), *Ο Εκπαιδευτικός και το Έργο του: Παρελθόν – Παρόν – Μέλλον* (σ.669-684), Πρακτικά 3ου Πανελληνίου Συνεδρίου ΕΤΕΑΔ. Δράμα: Εταιρεία Επιστημών Αγωγής.
- Σακελλαρίου Μ. (2002). *Η κοινωνική μάθηση στο νηπιαγωγείο*. Σύγχρονο νηπιαγωγείο, 27, 8-11.
- UNESCO (2009). *Policy Guidelines on Inclusion in Education*. Paris: UNESCO. Ανακτήθηκε στις 28-05-2021 από: http://www.ibe.unesco.org/fileadmin/user_upload/Policy_Dialogue/48th_IC/E/IE_policy_guidelines_draft.pdf
- Χριστοδούλου-Γκλιάου Ν. (2007). Μεθοδολογικές προσεγγίσεις που συμβάλλουν στην ανάπτυξη επικοινωνιακών και κοινωνικών δεξιοτήτων για αποτελεσματική συμμετοχή των παιδιών στη μαθησιακή διαδικασία. Στο: Μακρή-Μπότσαρη, Ε (Επιμ.) *Θέματα Εισαγωγικής Επιμόρφωσης για νεοδιόριστους Εκπαιδευτικούς*. (σ.7-14). Αθήνα.
- Χριστοφοράκη, Κ. (2008). «Πρόσβαση» *Η Ενσωμάτωση των Παιδιών με Αναπηρίες στη Σχολική Διαδικασία*. Αθήνα: Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Ίδρυμα Κοινωνικής Εργασίας ΝΟΜΟΙ
- Ν.3699/2008 (ΦΕΚ 199 Α/2-10-2008): «Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση ατόμων με αναπηρία ή με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες», Ανακτήθηκε στις 28-05-2021 από: http://www.pi-schools.gr/special_education_new/ftp/nomoi/Nomoi-E-A/N.%203699%20-%202008%20-%20FEK.%20199%20-A-%202-10-2008.pdf

- Νόμος 1558/1985 (ΦΕΚ 137/Α/26-7-1985): «Κυβέρνηση και Κυβερνητικά Όργανα». Ανακτήθηκε στις 28-05-2021 από: <http://www.pi-schools.gr/download/programs/depps/fek303.pdf>

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

ΑΡΧΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

1. Η συνεργασία των ομάδων γίνεται μόνο δια ζώσης στις ώρες υλοποίησης των εργαστηρίων.

Σωστό

Λάθος

2. Η συνεργασία των ομάδων γίνεται μόνο ψηφιακά μέσω της χρήσης εξ αποστάσεως εργαλείων. (εναλλακτική της 1^{ης})

Σωστό

Λάθος

3. Η συνεργασία των ομάδων γίνεται τόσο δια ζώσης στις ώρες υλοποίησης των εργαστηρίων, όσο και ψηφιακά μέσω της χρήσης εξ αποστάσεως εργαλείων σε χρόνο βολικό για τους μαθητές. (εναλλακτική της 1^{ης})

Σωστό

Λάθος

4. Ο μοναδικός στόχος του προγράμματος είναι τα παιδιά να συνειδητοποιήσουν τα οφέλη της υγιεινής διατροφής και της συστηματικής άσκησης.

Σωστό

Λάθος

5. Στους στόχους του προγράμματος ΔΕΝ συγκαταλέγεται

Η ευαισθητοποίηση σε θέματα διατροφής

Η ανάπτυξη της κριτικής σκέψης

Η δημιουργία ενός εβδομαδιαίου προγράμματος διατροφής και άσκησης

Η εξοικείωση με ψηφιακά συνεργατικά εργαλεία

Η ευαισθητοποίηση σε θέματα φυσικής άσκησης

ΜΕΣΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

6. Ποιος από τους παρακάτω ρόλους ΔΕΝ απονέμεται στους μαθητές – μέλη των ομάδων

Πρόεδρος ομάδας: κατανέμει εργασία στα μέλη της ομάδας και την ελέγχει

Γραμματέας ομάδας: καταγράφει τις προτάσεις που δίνονται, τη συμμετοχή και τα ονόματα των αντίστοιχων μελών

Παρουσιαστής ομάδας: Παρουσιάζει στο τέλος τις εργασίες της ομάδας

Εκπρόσωπος ομάδας: Απευθύνεται στον καθηγητή εκ μέρους της ομάδας

7. Η κάθε ομάδα δουλεύει για την υλοποίηση του έργου ανταγωνιστικά προς τις υπόλοιπες για την ανάδειξη του καλύτερου παραδοτέου και καλό είναι να αποφεύγεται η μεταξύ τους συνεργασία.

Σωστό

Λάθος

ΤΕΛΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

8. Ποιο από τα παρακάτω έργα – ρόλους ΔΕΝ αναλαμβάνει ο/η εκπαιδευτικός κατά τη διεξαγωγή του προγράμματος.

Να επιβλέπει τις εργασίες των ομάδων και να καθοδηγεί

Να επεξηγεί τις απορίες των μαθητών και να ενθαρρύνει

Να παρατηρεί τον τρόπο εργασίας και να κρίνει το παραδοτέο

Να υποστηρίζει τις εργασίες των ομάδων και να παρέχει ανατροφοδότηση

9. Ποιο από τα παρακάτω είδη δραστηριοτήτων ΔΕΝ χρησιμοποιήθηκε στο πρόγραμμα.

Καταιγισμός ιδεών

Διάλογος και συνεργασία

Διεκδίκηση και ανάληψη ρόλων

Παρουσίαση και προβολή υλικού

Επικοινωνία και αλληλεπίδραση μαθητών

Επίσκεψη μαθητών σε κατάστημα πώλησης ειδών υγιεινής διατροφής